

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram

Romānam Naudiņam

Latvijas Republikas Zemkopības ministram

Jānim Dūklavam

Latvijas Dabas aizsardzības pārvaldes ģenerāldirektorei

Sandrai Bērziņai

Pēdējo mēnešu laikā Latvijas sabiedrības un zinātnieku vidū notiek plaša diskusija par plānotajiem kontrolētas dedzināšanas pasākumiem Gaujas Nacionālajā parkā. Mūsu vēstule tapusi ar mērķi, lai šī diskusija novestu pie Latvijas sabiedrībai pieņemama lēmuma, kas nodrošinātu Latvijas mežu ekosistēmu ekonomiskās, sociālās un ekoloģiskās vērtības, tanī skaitā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nodrošināšanu.

Pēdējos desmit gados pasaules meža ekologi ir nākuši pie secinājumiem, ka viens no nozīmīgākajiem mežu bioloģiskās daudzveidības nosacījumiem ir dažāda veida dabiskie traucējumi, tanī skaitā dabiskie meža ugunsgrēki, kas dažādo mežu ainavu, vienlaicīgi rada priekšnoteikumus daudzu sugu pastāvēšanai. Uguns kā dabisks traucējums ir raksturīgs boreālos (skujkoku) mežos, tanī skaitā Latvijā, kas atrodas boreonemorālā zonā. Neskatoties uz to, ka joprojām mūsdienās mežos ir novērojami daudz cilvēku un dabisko procesu izraisītu ugunsgrēku, tomēr atsevišķos gadījumos bioloģiskās daudzveidības palielināšanai, sevišķi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir nepieciešams imitēt dabas procesu izraisītu ugunsgrēku. Tāpēc daudzās valstīs, arī Latvijā, ir tikusi veikta kontrolēta dedzināšana. Kā rāda līdzšinējā pieredze Latvijā, šai rīcībai ir gan pozitīvas, ka tiek sasniegts izvirzītais mērķis - tas ir dažādota meža ekosistēma un palielinājusies bioloģiskā daudzveidība, gan arī negatīvas sekas, ka izvirzītais mērķis netiek sasniegts. Saproto sabiedrības negatīvo viedokli, kas meža ugunsgrēkus redz kā lielu nelaimi, uzskatām, ka Latvijai tomēr nevajadzētu pilnībā atteikties no kontrolētas meža dedzināšanas, jo, kā rāda pasaules valstu pieredze, atsevišķos gadījumos tas ir visefektīvākais risinājums bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanā. Latvijā, ņemot vērā mežu lielo sociālo un ekonomisko nozīmi un arī sabiedrības viedokli, kontrolēta meža dedzināšana pieļaujama tikai gadījumos, ja šādai rīcībai ir zinātnisks pamatojums ar mērķi nodrošināt konkrētu biotopu dabisko kvalitātes palielināšanu vai sugu saglabāšanu. Pastāv dažādas metodes, ar kuru palīdzību ir iespējams imitēt dabiskas izcelsmes ugunsgrēka ietekmi uz ekosistēmu, piemēram, nelielas lauces izveidošana ar uguns palīdzību, atmirušas un apdegušas koksnes palielināšana ekosistēmā u.c.

Šādu teritoriju izdalīšanā un arī metožu izvēlē jāiesaista Latvijas zinātniskās institūcijas, kas nodarbojas ar meža ekoloģijas un apsaimniekošanas pētniecību, kurām vienlaikus būtu jāveic arī monitorings pēc šādas dabiska procesa imitācijas rīcības. Tas nākotnē ļautu pieņemt daudz izsvērtākus lēmumus par kontrolētas dedzināšanas izmantošanu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā mežu ekosistēmās. Kontrolētā dedzināšana pieļaujama tikai aizsargājamās dabas teritorijās dabas liegumu zonā, kur koksnes ieguve kā ekosistēmas pakalpojums nespēlē

SAŅEMTS

Dabas aizsardzības pārvalde

11.08.2014.

1.6/2014